

მშენებელი მათრასი

იუმორისტ.
ჟურნალი

№ 18

მოხერხებული კანცხადება

თანამედროვე ოპერეტა ცხოვრებას განსაკუთრებული მწუხარების დალი დასევა. ხალხი გასართობს დაეწაფა. საკმარისია ისეთი მცირე დაპირება, როგორც აქ აფაშაზე გამოცხადებული, რომ დარბაზი ხალხით აივსოს.

ჩვენი ოჯახი.

ჩემის აზრით იშვიათია ისეთი მწყობრი და მოწესრიგებული ოჯახი, როგორც ჩვენია. მიუხედავად წევრთა სიმრავლისა და სხვა და სხვაფერობისა, საერთო ჰარმონია და გულის ამარყებელი მწყობრი ცხოვრება არასოდეს არ ირღვევა ხოლმე. და ეს ასე მომდინარეობს, რაც მე თავი ჩემი და მით უმეტეს ჩვენი ოჯახის არსებობა მახსოვს.

წარმოიდგინეთ, ვერც ამ ომმა მოახდინა მასზე თუნდაც ოდნავ საგრძნობი ცვლილება. იგივე თანხმობა და შრომის მეგობრული განაწილება.

თაობიდანვე ასე იყო შემოდებული. თიხის ქურჭლეულობა ბესიკოს უნდა ემტვრია. მან ამ მხრივ მართლაც გასაოცარი ენერჯია და საქმის სიყვარული გამოიჩინა. აგიწერთ უკანასკნელ კვირეს, რომ შორეულ წარსულში მოგზაურობით თავი არ შეგაწყინოთ. ორშაბათ დილით, როცა ჩაის დროს მურაბა მოჰქონდა, ქილას ხელი შეუშვა (რადგან არ უნდოდა ხელის მაგრამ მოკერით მისი თავისუფლება შეეზოკა) და იატაკს დაახეთქა. მართალია ქილა გატყდა, მაგრამ არც მურაბას დაჰყრია ხეირი.

ოთხშაბათს სადილათ მშვენიერი სურა გახდა მსხვერპლი მისი თავაზიანი მოპყრობისა და დიასახლისის ძლიერ დააღონა. ცივი წყლის დაკარგვამ. ზაფხულში მართლა ხომ არც ისე ადვილია წყლის გაცივება. მისი წონა ყინული სჭირდება.

როცა პარასკევ საღამოს სახლის აივანში დამტვრეული თევზების გორაკი ნახეს, არავის ექვიც არ შეპარვია გულში, რომ ეს უთუოდ ბესიკოს ნამოქმედარი იქნებოდა და მართლაც ასე გამოდგა. ის ისეთი კაცი არ არის, რომ მასზე დაყრდნობა არ შეიძლებოდეს და თავისი დაუდევრობით ვისმე იმედი გაუტყუოს.

მაგრამ ჩვენს ოჯახში მარტო ბესიკოს უპირატესობას არ შეადგენს მტკიცე ხასიათი და დაკისრებული საქმის სიყვარული. პატარა თამრო, რომელსაც, მინდობილი აქვს შუშეულობის მტვრევა, არა ნაკლებ უნარს იჩენს თავის საქმეში. სულ რაღაც ერთი თვის განმავლობაში მან შემუსრა შვიდი ჩაის ჭიქა, ამდენივე ღვინისა, ერთი დიდი სახილე ვაზა, რომელიც წინა დროებში არა ერთხელ გადაურჩა მის გააფთრებულ იერიშებს. გუშინ წინ, მოულოდნელი თავდასხმით იმსხვერპლა მან სამი

ბოთლი, რომელთაგან ორი ღვინით იყო ყელამდე აღსავსე. მის არტიტიულ ხელ-მარჯვეობას ყველანი განცვიფრებასა და ხანდისხან ალტაცებაშიაც მოჰყავდა. „პატარა ხარ ეგეთი ხარ, გაიზრდები რა იქნებიო“ ეუბნებოდნენ ხოლმე მას ნაცნობები. და იგი მუდამ იბღვირებოდა, რადგან არ მოსწონს, როცა უბრალო რამეზე აქებენ და ჰბერავენ მის სახელს. ქართველი მოღვაწე როდია!

ცხადია ამ თანაგრძნობათა გამოცხადებამ შეასხა ფრთები ჩვენს მსახურს, მარიას, რომელსაც დაკისრებული აქვს რკინეულების მოსპობა. მან გასაოცარის მოხერხებით გადასტეხა ახალ ნაყრი დიდი დანა, ხელი მოაგლიჯა ხორცის საკვებ მანქანას, დატეპყა სამიოდ ქვაბი, შუაზე გადაამტვრია საუცხოვო ქაფქირი, სრულიად გააქრო დანა ჩენგლები და ვერცხლის კოვზები (ალბათ რკინეული ეგონა) ხოლო დასასრულ სუფრიდან გადმოაგდო ძვირფასი „წყალმადული“ (ჩვენს ოჯახში წმინდა ქართული კილოა დატული) (სამოვარი) და მართალია შიშველი ფეხები მოიმდულრა, მაგრამ „წყალმადულიც“ საბოლოოთ მოინელა.

ასე მწყობრათ და „სოლიდრულათ“ მიმდინარეობდა ჩვენი ოჯახის ცხოვრება კეთილ-დღეობისა და აღორძინების გზაზე. მეზობლები შურითა და ბრახით იხერხებოდნენ ჩვენი შემხედვარე. ან კი ვის არ მოხიბლავდა ასეთი ერთსულოვნებით გამსჭვალული ბრძოლა ცხოვრებისათვის.

მაგრამ, მოგეხსენებათ ბატონებო, ერთი დრო ქვეყნად არავის შერჩენია. ერთმა მოულოდნელმა შემთხვევამ ძირბუდიანათ შესცვალა ჩვენი ცხოვრება და უკიდურესობამდე გაამწვავა დამოუკიდებელობა ოჯახის წევრთა შორის. კვირა დილით, როცა ჩაიზე კარაქი მოჰქონდა, პატარა თამროკომ ხელი შეუშო ძვირფას ფარფორის (თიხის) ბაღისა და გასტეხა.

ეს აშკარა შექრა იყო სხვათა მოქმედების ფარვალში და როგორც მოველოდით უმაღვე გამოიწვია ბესიკოს აღშფოთება და პროტესტი ძნელი სათქმელი იყო, თუ რა კატეგორიას უნდა მიჰკუთვნებოდა თამარის მოქმედება: იყო ეს განზრახ ჩადენილი „მანევრი“, ასე ვსთქვათ „დემონსტრაცია“ ბესარიონის კომპენტეციის სფეროში შესაქრელად, თუ უბრალო შემთხვევითი მოვლენა ყოველგვარ ბოროტ განზრახულებათა გარეშე ჩადენილი. არც პირველისა და არც მეორის დასამტკიცებლათ არა-

ვითარი კონკრეტული საბუთი არ იყო და ამ ამიტომაც იმავე საღამოს შესდგა საოჯახო სამედიცინორო სასამართლო.

ბრალდებულის მხრივ მედიატორეთ არჩეულ იქმნა ბ-ნი ჭუჭუნი, ხოლო ბრალდებულმა დაასახელა ბ-ნი კუკუნი, თავმჯდომარეთ, მედიატორეთა მიერ ხმის უმეტესობით, არჩეულ ვიქმენ მე.

სხდომა საღამოს 8 საათზე დაიწყო, თუმცა კვდლის საათმა ჩვენს შეცდომაში შესაყვანად ათის ნახევარი დარეკა.

— ბატონებო და ქალბატონებო! ათრთოლფე-ბულისა და ტკბილის ხმით დაიწყო თავისი ისტორიული (ჩვენს ოჯახში) სიტყვა ბატონმა ჭუჭუნიმ. — ჯერ, ჯერ კიდევ არ შესწობია მრავალ-ტანჯულსა და ყველასაგან ფეხქვეშ გათელილ იატაკს იმ კარაქისა და წყლის სუნი, რომელიც ქალბატონი თამარის ბოროტი განზრახვით დანთხეულ იქმნა ამ რამოდენიმე საათის წინ; ჯერ კიდევ გულის აღმაშფოთებელსა და ცრემლის მომგვრელ სანახაობას წარმოადგენენ ის ფერადი ნამტვრევები ჩვენი საყვარელი ბაადისა რომელსაც ამ ათიოდ საათის წინ შეილივით გულს ჩაეკრა სურნელოვანი კარაქი ჩვენთვის შესანახად რომელიც მსხვერპლი შეიქნა ქ-ნი თამარის მტრობითა და შურით აღსაფხე ხელისა; ჯერ კიდევ არ გამქრალა ნათელი სხივი ჩვენი ოჯახის თანხმობის, ერთობისა და სოლიდარობის ლამბარისა, რომელსაც ასე ვერაგულათ მახვილი დასცა ქ-ნ თამარის მზაკვარმა ხელმა; ჯერ კიდევ... მაგრამ ბატონებო რამდენი „ჯერ-კიდევ“ უნდა ითქვას, რომ აღინუსხოს ყოველი მოსალოდნელი უბედურება ქ-ნ თამარის მიერ გამოწვეული მოქმედებათა შედეგებისა? ამას ვერ გამოსთქვამს თვით თევდორე ლლონტის დაუსრულებელი, ანუ უკეთ ვსთქვათ უთავ ბოლო მწერლური კალამი...

ჯერ ორიოდ აღგზნებული სიტყვაც არ წარმოეთქვა ორატორს, რომ დარბაზში აქა იქ, ქვითინი გაისმა. თვით ბრალდებულსაც მწუხარების ცრემლი სდიოდა. ალბათ ამ გარემოებას უნდა მიწეროს, რომ ბ-ნმა ჭუჭუნიმ სიტყვის კილო შესცვალა და მალე სასურველ დასკვნამდე მიგვიყვანა. უადგილობის გამო ნებას მივცემ ჩემს თავს ბ-ნი ჭუჭუნისა და ჩემი ვრცელი სიტყვები არ მოვიხსენიო, ხოლო საზოგადოებას გავაცნო ავტორიტეტული სამსჯავროს დადგენილება, რაიც შეიძლება იქნა ოჯახებსაც გამოადგეთ სახელმძღვანელოთ.—

აი ის დადგენილება:

1) ვალდებოდა რა მხედველობაში, რომ ქალბატონი თამარის მიერ თინის ბადის გატეხა არ იყო განძრახ ბოროტის გულისთქმით ჩადენილი, რომ ამით არ ჰსურდა მის ბესიკოს პრესტიჟის დაცემა და მის გავლენათა სფეროში შექრა. სამედიცინორო სასამართლო ერთხმად აღგენს:

2) კომპენსაციის სახით მიეცეს ბესოს უფლება გასტეხოს რამოდენიმე შუშის ჭურჭელი.

რითაც მან უკვე სავსებით ისარგებლა და სხდომის დასრულებისთინავე, მოხერხებული ხელის მოქნევით სტოლიდან იატაკზე დაანარცხა მშვენიერი ლამაზა.

ეშმაკი.

ესა სთქვა.

გუშინ წინ ერთმა ქაბუკმა ზედ კარ წინ ამომიარა, კვნესოდა, თანაც საბრალოდ საღამი გამიზიარა.

საღამს საღამი მიუძღვენ. მიზეზიც ვკითხე კვნესისა; აღარ ყოფილა, საბრალო, წინათ რო იყო, დღეს ასა.

ვკითხე: ძმობილო, რათ კვნესი? ხომ არ გაწუხებს წყლოლია? ან სიღარიბე, სიმშლი, რამ გაგტეხია გულია?

ან იქნებ ომში დაქრილხარ გტანჯავენ მწარ იარები? ან კიდევ, ბინა არა გაქვს კარდაკარ დაიარები?!

შწარეთ იღიმა, გულ-მკვდარად
 დაბლა დაღუნა თავია:
 ნუ თუ ვერა გრძობ, ძმობილო,
 ჩვენს ერგვლივ რა ამბავია?.

ჩვენს გარეშემო წყეული
 ცეცხლი, მახვილი ბრუნავსო,
 მსხვერპლი მსხვერპლს მისდევს ურიცხვი,
 მათთვის არავინ ზრუნავსო!..

აქ კი ვუყურებ, ლხინობენ
 მეჯლისებს განიცილიანო,
 ჰყვლეფენ მეომართ ოჯახებს,
 მით ჯიბეებსა ზრდიანო.

გაიძახიან: არიქა
 შევუდგეთ ფულის კრებასო,
 და უსირცხვილოთ ცდილობენ
 შემთხვევით გამდიდრებასო.

ამის მნახველსა რაღა მაქქს
 მე ბედშავს გასახარელი?
 კენესაა მხოლოდ ნუგეში,
 ან მსხნელის დასადარელი.

რითი მოვიკლა გულს ბოღმა
 სხვა რაა ამის სარგები,
 აფსუს, ესენი სცოცხლობენ,
 იქ იხოცება კარგები...

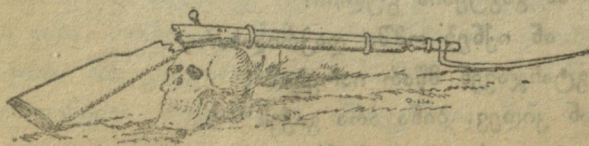
დახმარებისა მაგიერ
 უფრო გვიჭერენ მუხრუჭებს,
 ერთ ტყავსა სამჯერ გვაძრობენ
 ფულით ივსებენ თვით მუჭებს.

მე ეს მაკვნებებს, რომ მტერი
 მით უფრო ვათამამლება
 სისხლი იღვრება უბრალოთ
 ნაყოფი დაგვიანდება.

იქ მეომარი, მღევ გმირი,
 მოიღუნება წელშია,
 როცა გაიგებს ცოლ-შვილი
 აქ ესრე განსაცდელშია.

ესა სთქვა, გზასვე გაუდგა
 გულ დაკოდილმა იარა
 მაგრამ გულისა ნადები
 სრულად ვერ გამიზიარა.

ა. განჯის-კარელი.

თავდაცვის ტაქტიკა

— თუ შეიძლებოდეს შესწირეთ ცოტა ფული
 ძალთა შორის ესთეტიურ გემოვნების გამავრცე-
 ლებელ საზოგადოების სასარგებლოდ,— გეუბნებათ
 კაპწია ქალი და გულზე ქაღალდის ნაგლეჯს გიბ-
 ნევთ. (ქაღალდზე დახატულია „მურია“. ენა გამო-
 გდებული და ყურ აცქვეტილი). ვილაც ულვაშები-
 ანი ვაებატონი კი გიწოდებთ რკინის ყულაბს.
 თქვენც ძალა უნებურად იღებთ საფულიდან ფულს
 და ყულაბში უძახებთ. ეს საქმე ისეთი სისწრაფით
 ხდება, რომ ჩვეულებრივი გულუბრყვილო ადამი-
 ნი ვერაფრის მოფიქრებას ვერ ასწრობს. მე კი, ამ
 ზედმეტ ხარჯის თავიდან ასაცდენათ მთელი სისტე-
 მა მაქვს გამოგონილი. მხოლოდ ზოგ-ზოგი პუნქტე-
 ბი ჩემი სისტემისა ვერ არის კედევ რიგზე შექმუ-
 ვებული და იმედია მაპატიებთ.

* * *

საუკეთესო საშვალეობათ ვრაცხ მე შემდეგ დი-
 ალოგს ჩემსა და შეწირულებათა მკრეფავ ასულ-
 თა შორის:

— ბატონო, ხომ იცით თუ რა აუტანელ
 შრომაში ატარებს თავის სიცოცხლეს ტრამვაის ვა-
 გონები, მაშ, თუ შეიძლებოდეს შესწირეთ ცოტა
 რამ ფული მათ სასარგებლოთ.

— ანგელოზისებურო ქალბატონო, მოითმინეთ
 ჯერ ნუ გამოკეთებთ გულზე მაგ თქვენ ნიშანს...
 წინაპირველად მიზასუხეთ რამოდენიმე კითხვებზე...
 მე, როგორც, ფულის შემწირველს, ნება მაქვს და
 გისვათ იგინი.

— ბძანეთ!

— თქვენი სახელი და გვარი?

— არ ვიცი, ღმერთმანი, თუ რად გჭირდებო-
 ბათ ჩემი სახელი და გვარი!

— მითხარით, მითხარით, აი, ამ წიგნაკში
 უნდა ჩავსწერო.

— ეენია ვარდბულბულაძე.

— კეთილი. რის სასარგებლოდ აგროვებთ
 ფულს?

— დასახიჩრებულ ტრამვაის ვაგონების სასა-
 რგებლოდ.

— მიჩვენეთ თქვენი ბარათი, რომელიც ფუ-
 ლის შექცობ კომიტეტმა მოგცათ... თვალში ცრე-
 მლი მთგერიათ... ამოიწმინდეთ: სირცხვილი იქნებ

რომ თქვენისთანა კოპწია არსებას ცრემლები აუ-
შნოვბდეს „ასი მკრან გულში მიჩვენის შტირალი
ქალის ცქერასა“ მაშ, მიჩვენეთ ბარათი... მოითმინ-
ეთ, მოითმინეთ, სად მიბრბინართ? ფული იღარ
გინდათ?..

ეს საშუალება მხოლოდ მაშინ არის გამოსა-
დგეი, თუ ანგელოზისებურ ქალბატონს უღვაშო-
სანი ვაჟბატონი თან არ ახლავს. უკანასკნელ შემ-
თხვევაში შესაძლოა საქმე პოლიციის ოქმითა და
ჯარიმით დამთავრდეს, რადგან ამისთანა დიალოგის
შემდეგ უღვაშოსანი კრივობანას ჰმართავს ხოლმე.

* * *

კარგია, აგრეთვე თავის მოგიყიანება...

— ბატონო, შესწირეთ ფული ბებერი კატე-
ბის თავშესაფარის ასაშენებლად.

— ჰა! რა სთქვით!.. არა, არა... ოოო! ჰო!

ჰო! ფული, აჰა, მიიღეთ ხუთასი თუმანი!

— ბატონო, ეს ხომ გაზეთის ნაგლეჯია.

— რაო? რა სთქვი ეგა? ეს ქალაღლის ნახე-
ვიაო! რააოო! მაშ თქვენ! ხა! ხა! ხა! ხა! მაშ თქვენ
ცენზორი... კონფისკაცია...

მერწმუნეთ, რომ ამ სიტყვების შემდეგ ყო-
ველი „ყულაბოსანი“, განურჩევლად სქესისა, გა-
საოცარი, სიწრაფით ჩამოგშორდებათ.

* * *

კადგია აგრეთვე შემდეგი საშუალება:

„ყულაბისტკა“ მოვა და მოგთხოვთ ფულს.
თქვენ უაზროთ გაიღიმებით და უაზროდვე დაიყ-
ვირებთ... „ყულაბისტკა“ სახტად დარჩება... თქვენ
გამოჰყოფთ ენას, ყურებზე თითებს მიიღებთ და
უაზროდ მიაშტერდებით „ყულაბისტკას“.. ეს იმას
ნიშნავს, რომ თქვენ ვითომდა ყრუ და მუნჯი
ბართ... „ყულაბისტკა“ წამსვე მოგცილდებათ.

* * *

* * *

ერთმა ჩემმა ნაცნობმა შემდეგი ხერხი იხმარა:
რადგან მას არასოდეს არა ჰქონდა ზედმეტი შესა-
წირავი ფული, მიჰყო ხელი სახელმწიფოს დახმა-

რებას ფულის მოჭრაში, და თავისი ნაკეთები ფუ-
ლებით უმასპინძლდებოდა „ყულაბისტებს“, მაგრამ
შემდეგ ხანებში მან თავისი ნაკეთები ფულები „ყუ-
ლაბისტების“ ვაწრო ფრგლებში არ დასტოვა და
უფრო დიდი გზა მისცა, მხოლოდ ამის შედეგი ის
იყო, რომ მას რამოდენიმე წლით საქართველოს
თბილი და ნაზი ჰაერა უფრო სასტიკსა და სუსხიან
ჰაერზე გააცვლევინეს.

გუგული.

ო მ ი ა *).

ომია ირგვლივ ფიცხელი,
ტყვია წამალი გვჭირია.

უამისობით რას იზამს
თუნდ მეომარი გმირია?!

ბევრი ვაჟ-კაცი ზის უქმათ,
უ-ტყვია-წამლოთ თოფითა,

გაჰყურებს: მტერი წინ იწევს
დიდი ამბით და ყოფითა.

გული უკვდება მეომარს,
ცრემლი ადგება თვალებზე,

მაგრამ ეს ტანჯვა სრულებით
ვერა მოქმედობს ქალებზე.

დღეს ჩვენნი ქალნი, კაბებით
ტყვიებს*) რომ დაატარებენ,

ვურჩევ დაუთმონ მეომრებს,
იქ საქმეს (?) მოახმარებენ.

ვურჩევ ჩვენს მოდის ქალებსა
ეს ერთი რჩევა გამიგონ:

კაბებს ტყვიები შემოხსნან
კენჭები შემოარიგონ.

მით ვიამაყებ: სამშობლოს
ქალთაც შესწირეს წვლილია,

თორემ ხომ ხედავთ, ეშმაკის
მათრახი ჩამოწვნილია.

უარაჩოხალი.

*) ეს ტყვიები ქალებს შემომწვივრებულნი აქვთ კაბე-
ბის კალთებში ზაფხულის პალტოებში და ეპკეტებშიც ერთი
სიტყვით დიდ-ძალი ტყვა შეიკრიბება**).

**). სწორეთ ეს სახელმწიფოებრივი მოსაზრება გვაგო-
მქმნებდა, როცა ამ ლექსს დასაბუქდათ ვგზავნიდით.
ეშმაკი.

პატარა ფელეტონი.

სამხედრო მიმოხილველი.

თუ ქვეყნად ცოდვილი ვინმე კია, ისეთი ცოდვილი, რომლის შეცოდებას ვერ გამოისყიდის საუკუნეთა განმავლობაში ლოცვა და მარხულობა, ეს უთუოდ გერმანელთა სამხედრო შტაბია.

რისთვის?

აბა რა საკითხავია! ქვეყანაზე, სულ ცოტა რომ ვსთქვათ, ორასი გაზეთი იქნება (სამი ჯერ მარტო ფედერალისტურია) და თითოეულ მათგანს ჰყავს თითო, (თუ მეტი არა), სამხედრო მიმოხილველი. ბევრი მათგანი პირდაპირ პოლკოვნიკია, მაგრამ განურჩევლად ჩინისა, ყველა საერთო ტაფაში იწვის, რომელ ტაფასაც გადაქრით შეგვიძლია ვუწოდოთ „განზრახვანი გერმანიის სამხედრო შტაბისა“.

თითოეული „მიმოხილველი“ დასკურავს ამ „ტაფაში“ ატეხილ დებეშათა სააგენტოს ტალღებზე და ამინდის გამოურკვეველობა უზომო სატანჯველში აგდებს მას. ფიქრობენ: აი ამ ნაპირს მიადგება ჩვენი ნავი, აი იმ ნაპირსო, და გაიხედავ, რომ ნავი, მოულოდნელად, სრულიად უცნობ ნაპირზე ირიყება.

ამ მხრივ ყველაზე უფრო ტრადიკული „პოლკოვნიკ“ X მდგომარეობაა. ის ქართველ ბურჟუაზიას აწვდის თავის გამოკვლევებს ომის შესახებ გაზ, „საქართველოს“ ფურცლებზე. წინეთ, როცა „ხრაკვა“ უფრო გარკვეულ „ტაფაში“ სწარმოებდა, პოლკოვნიკი X (იქსი) აშკარა „დაცხების“ კილოთი სწერდა.

„სად დავიწყებთ მოქმედებას ვერ გეტყვით, ამბობდა ერთი დიპლომატი,—მაგრამ ყველაფერი მზათა გვაქვს, რომ ინგლისელებს საგრძნობ ადგილას დავცხობთ.“ (საქ. 164)

„არა მარტო რუსეთს, არამედ მთელს მსოფლიოს ამ ომმა საშინელი წერაქვი დასცხოო“, სწერდა მეორე ილაგას „საქართველოს“ სამხედრო მიმოხილველი.

„დაცხების“ ტაქტიკამ ისე გაიტაცა იმ ხანების „საქართველელი“, რომ ვინმე რეცენზენტი, (შეიძლება ისიც „პოლკოვნიკია“) სწერდა გამყრელიძის შესახებ: „გაბუა (ვ. გამყრელიძე) მოხაზულ

ფერადებით, შეუდარებელი ხმით. ავტორი მგონი ვ. გამყრელიძის მიერ განხორციელებულ გაბუას უქვევლია ბექედს დასცხებს, რომ მომავალში სხვამ ისარგებლოს იმა სურათით“ (საქართ. 165).

ამ ბოლო დროს ჩვენი „საქართველოს“ ბურჟუაზია ცოტა არ იყოს დადინჯდა, „დაცხების“ პრინციპი უარყო, მაგრამ...რას იზამ, როცა ეს წყეული სააგენტო...გზა კვალს აგიბნევს და ტაფის კიდეზე ხელს არ მოგავლებინებს? მართლაც რა მიმოხილველის დანაშაულია, თუ კი აშკარათ არ ეტყვის თავის განზრახვას ესა, თუ ის მხარე და განზრახ შეცდომაში შეგიყვანს?

„პოლკოვნიკი“ X ოცდაოთხ აპრილის ნომერში სწერდა: „ყველაფერთ სჩანს, ვერდენის პოზიციებიდან, გერმანელები იხევენ... მართალია, ოფიციალ მოხსენებაში ღდეს ნათქვამია, გერმანელებმა მასის დასავლეთით, სასტიკი სროლის შემდეგ იერიშები განაახლეს „304“ მაღლობის, სადაც მოწინავე თხრილები წავგართვესო, მაგრამ ყველა ეს მხოლოდ ლიკვიდაციის მოსამზადებელი ნიშნებია და ერთგვარი სტრატეგიული საშუალება.“ (საქართ. 91).

ვინ იქნება გულქვა, წაიკითხოს ეგ სტრიქონები და „პოლკოვნიკი“ X-ის სტრატელიაში ექვი შეიტანოს?

მე, რა თქმა უნდა, არ მეგულვება ასეთი მკითხველი.

მაგრამ დახე გერმანელთა ვერაგობას! თურმე, სწორედ იმ დროს, როცა ქართველი „პოლკოვნიკი“ X-ი თავის ღრმა მოსაზრებებს სწერდა, იქ, ვერდენის მიდამოებში ისინი „უსაშინელეს“ თავდასხმას ამზადებდენ. მოდი ენდევ მათი ჩვენს დროში ყველაფერს ფასი დაეკარგა, გარდა შაბიამანისა. ზარბაზნის ყუმბარებმა ერთიან დაანგრიეს „304“ მაღლობის ცალი გვერდი და ფრანგები იძულებული გახდენ ის დაეცალათ. ვინ იტყვის აქ გერმანელთა გარეშე ვისმე დანაშაული მიუძღვისო, მაგრამ პოლკოვნიკი X-ი საქმეს სხვანაირათ უყურებს: 25 აპრილის ნოიერში იგი სწერს:

„ასე არეულ-დარეული ცნობები, ანარქიული მდგომარეობა, რაიცა არსებობს ღღევანდელ დებეშათა სააგენტოთა გამო, ყოველისფერს აღემატება. გერმანელთა იერიშებზე ფიქრიც არავის უნდა ჰქონოდა“ და სხვ. (საქართ. 92).

მართლაც აუტანელი მდგომარეობა შეიქმნა.

განა როდის უნდა მოეღოს ბოლო ამ სატანჯველს?
 „ერიშებზე ფიქრიც არ უნდა გვქონოდა“ და ისი-
 ნი „უსასტიკესს“ „ჯერ არ ნახულს და არ მოს-
 წრებულ“ იერიშს ახდენენ! განა შეიძლება ეს?
 ნუთუ ნაციათ ასე უნდა დაჰკარგოს კაცთმოყვარეო-
 ბის გრძნობა და თუნდ ერთხელ მაინც არ შევი-
 დეს იმ წამებულ მუშაკთა მდგომარეობაში, რომ-
 ლებსაც „სამხედრო მიმოხილველი ეწოდება“?

მე წინადადებას ვაძლევ „ქართულ კულტუ-
 რულ დაწესებულებათა კავშირის“ გამგეობას აღს-
 ძრას ამის შესახებ სათანადო შუამდგომლობა.

მორიელი.

პატარა ფოთის მცხოვრებლებს.

პასუხი „პროტესტის“.

თქვენი მინდობილობით
 (თავის ცოდნა ზრდილობით“)
 ვილაც ანდრო მესხმა
 „პროტესტების“ შესხმა
 რაკი მოიწადინა
 („ზურგზე ბოლიც მადინა“)
 ვითომ რა იქნება
 რომ მიბოძოთ ნება
 პასუხი მოგახსენოთ
 სიტყვებიც გაგახსენოთ
 ნაბრძანები ანდროსა?
 (თქვენც მიყუროთ ამ დროსა)

„მასწავლებლის გადენა
 ცხადათ მოგვიგონეთო,
 თუმც მის მოსაშორებლათ
 ძალა თუ ვიღონეთო
 ჩვენი ქცევა ამგვარი
 რატომ გაგიკვირდათო
 რადგან დიდი ხანია
 მისი ჯინი გვქირდათო“
 ამიხსენით გეთაყვა
 ვეჟილ ანდროს გაფიცვებთ
 რასაც ვარყოფთ იმასვე
 თქვენვე რატომ ამტკიცებთ?
 „რადგან ჭეშმარიტება
 აღარ დაიმალაო

მასწავლებელს ვაჩვენეთ
 ფიზიკური ძალაო“.

აგი ჩვენ ხომ არ გვითქვამს
 და არც დაგვიწერია?
 რაზეც გულომავიწყობა
 ჩვენი თქვენც კი გწყენია,
 თანაც დასძენთ ვითომდა:
 „ძალა არ გიხმარიათ“
 აბა ნებით გალახეთ?
 (ისემც გაგიხარიათ)

„ცოლქმარიც არ გაყრილან,
 გვიგონებენ ჰორებსო...
 ისე ყვარობს ერთმანეთს
 ვერვინ მოაშორებსო“
 ასეთ ტყუილს თუ კი თქვენ
 აპატივებთ ანდროსა
 მოჰკდეს, მას თუ ბუტუნამ
 თავი გაუყადროსა.

მოძღვარზეც საყვედურობთ
 რადგან იგი ბერია
 იმ ცოლ-ქმარზე ჯვარი ხომ
 კარგათ დაუწერია?

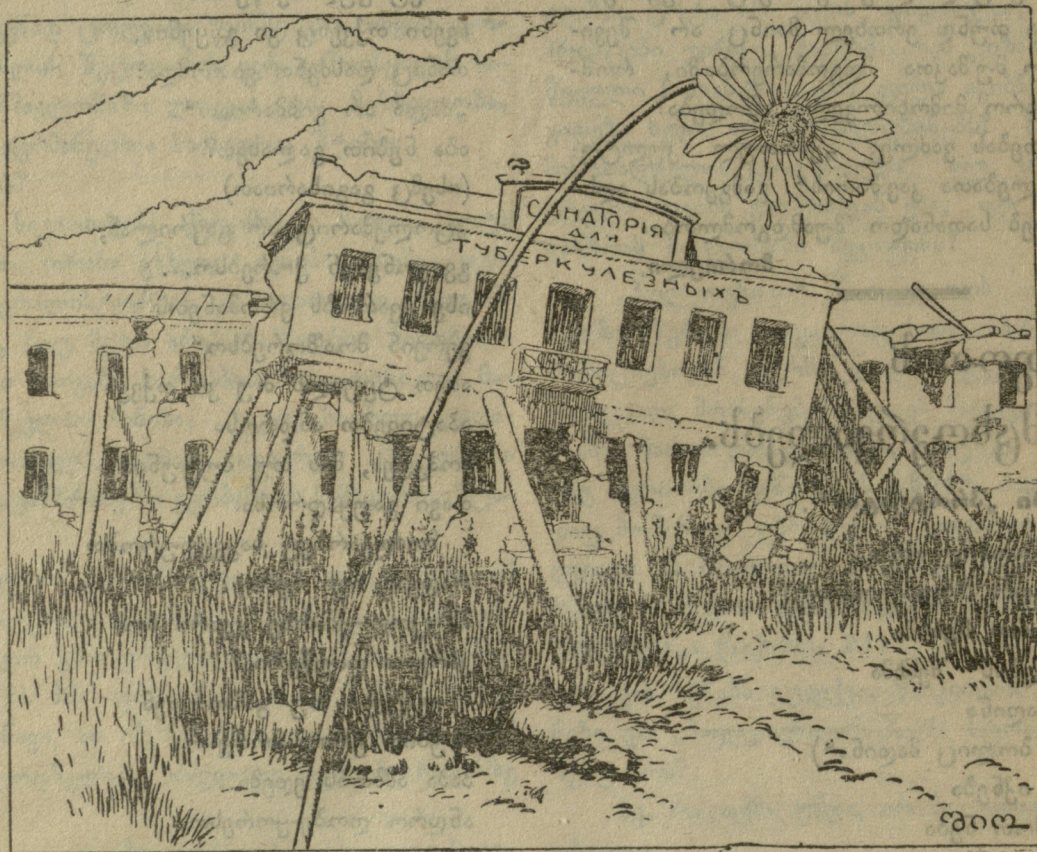
უკული თუ გაშორდენ
 ჩხუბით ერთი მორესო,
 პაპა ამბობს ედება
 ანდრო ღობე-ყორესო.
 ჩვენც ვუმატებთ: ლოლიკა
 ანდროს თუ არ სჭირია
 „როცა თქვენი სოფელის
 მაგიორი პირია“.

სულელებათ ნუ ნათლავს
 მთელი სოფლის გლეხებსა
 თვარა ამ ხეტიალში
 წაიბორკებს ფეხებსა.

ბუტუნა.

გაზეთ „საქართველო“-ს 1 მაისის ნომერა **საბან-
 გებოდ გამოსცა**. სურათებიან დამატებაში 8 გვე-
 რდია, გაზეთში — 6. დამატებაში მოთავსებულია ქა-
 რთველ მხატვრების მრავალი სურათი და ქართველ
 კლასიკების ლექსები და ლეგენდები მიძღვნილი თა-
 მარისადმი. გიზეთში დასტამებულია: ქართველ ცნო-
 ბილ ისტორიკოსების წერილები და მიმოხილვები
 თამარ მეფისა და მისი დროისა.

აბასთუმანიში

სასახლე ჩამონგრევია
ჩვენს „თეორ ყვაილს“, (გვირილსაო)
აბასთუმანი ვერ უძლებს
მის მოთქმას და ტირილსაო.

საყოველთაო კუპატები*)

დედები—აღარ დედობენ.
განდიები პარპაშობენ...
მამები კი ღლე და ღაშე
ნარდს და ბანქოს თამაშობენ!

*) ამის შემდეგ ჩვეულებრივად „კუპატების“ მაგიერ, ჩვენ „კუპატებს“ ვიხმართ**), როგორც ნაწყვეტებს.

აგტ.

***) თქვენ კი იხმართ კუპატებს თუ ეშმაკმა რეკვიზიცია არ მოახდინა.

რედ.

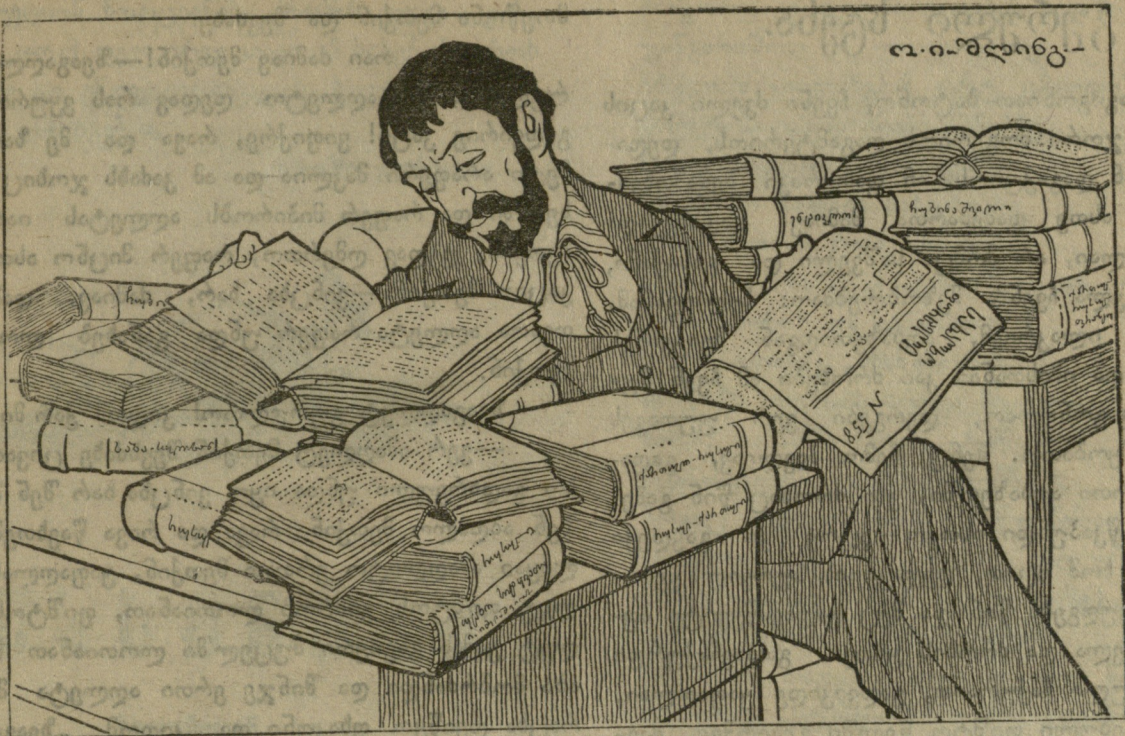
და შვილებიც მათის ცქერით
ქეიფობენ—ლაზლანდრობენ,
„ცხოვრების მისწრაფება“
მეცნიერულადა ბჭობენ.

*

მეგობარი—მეგობარსა,
არ უყურებს ურბის შორსა
და, თუ საქმემ მოიტანა,
გუდით დააბლერტავს ქორსა..

*

მეზობელი—მეზობელსა,
გკიდება დიდის რიდით;—

შკითხველი. მოდი და გაიგე რას ნიშნავს ეს აბლა-უბლა!

მაგრამ ქვეშ-ქვეშ უთვალთვალებს
სიშურნითა და სიფლიდით!

*

მოვაქრენი ერთმანეთსა
დასცინიან, ძრახვენ, გმობენ
და ბეჩავის მოჭყუებას
კი უწმინდეს მცნებათ სცნობენ!..

*

მოხელენი? — ეჰ, ესენი,
ან კი როდის მოხელობდენ?
ხომ ვიცით რო ჩაგრულთაგან —
მდიდრდებოდენ მარტოდენ.

*

ცოლები — ქმრებს გაუბრიან,
ქმრები — ცოლებს აღარ სცნობენ!
განგაში აქვთ სიხარულის,
როცა სხვით — სხვას გაიცნობენ!..

*

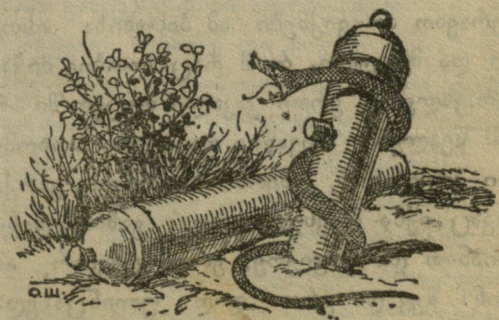
რძლები — დედამთილებს სცემენ.
მამამთალებს ტყავს აძრობენ

და ამგვარი საქციელით
ღირსეულათ ამაყობენ.

*

ქალწულებიც ურიდელად,
თავისუფლად მაჰანკლობენ
და ამითი ქსელში გაბმულთ
სულსა ჰხუთვენ და ამხობენ!!

ხვლიკი.

გურული სცენა.

ხომ გაგიგონიათ ბატონო, ჩვენი ძველი კაცის ნათქვამი: „ჯორი მოგერიოს დაგამტერიოს, დედა-კაცმა კი, ან დაგაქციოს, ან ფათერაკი შეგამთხვიოს“, მეც ასეთ დამემართა ძამიავ. გაღამევიდა ჩემი მარიკელი, არ მომცა საშველი და გასაქანი, აგო და ყველა ჩვენმა მეზობლებმაო: სილოვანამ, კოწიამ და ილაკრიამ, აფხაზეთიდან შეიყვანეს ძროხებიო, და იმისთანაი კაი ძროხები ამ ჩვენ მუხურში არ გაგონილაო, დერგები ვერ უუთავეს ყველს ჩასაწყობათო. შენც, ჩემო პავლიავ, გადაწკაპუნდი ერთი აფხაზეთში, კაი ძროხაც წინ გამეიგდე და მოწკაპუნდი ისეთო—ჯერე კი გავდექი განზე, მარა ხომ იცით, დედაკაცის სურვილს ვერაფერი ვერ უუდგება წინ და მეც გადავსწყვიტე აფხაზეთში წასვლა და ძროხის ყიდვა. გადაფჩაქურდი ჩემი მოსირმული ჩაქურაით, გადავიკიდე ყაფაღლაი, ბაბაის დატიებული ფიშტო წელში გვეირქვე, ძველებური ყამაც ზედ მივიყოლე და ისეთ გამოვსკვინილდი, რომ აფხაზეთში ძროხის საყიდლათ კი არა, ამ ჩემ გათეთრებულ წვერიზა რა მექნა თვარა პავლიე ქალის სათხუარათ მივაო იტყოდენ. ჩავედი ფოთში ლოთიანათ. ზღვას და რაცხა „პარანხოდია“, ამას რომ შევხედე უცბათ, კი ამცხეოა ტანში, პარა აღარ შევიფერე, ევიდე ძამია ბილეთი და პავლიე შით ლოთიანათ. ამიკანკალდა გული, მოსისავდა მუხლებში. ვაი გვეიფიქრე გუნებაშა, ჩემი ლომაიე და გიშერაი გამეყიდა და აქანაი არ წამოქსულიყავი მეთქინ; იბლოქინა რაშკოვის ვირივითა დეიძრა მარა ვაი ამისთანა დაძვრას; მაქანჯალა, ახტუნა, ხან იქით, ხან აქეთ, ლოთიანათ, ხან ზეთ, ხან ქვეით, ხან დაბლა ხან მაღლა ლოთიანათა თუ უკაცრავათ არ ვიქნები ამ პასუხიზა ისეთ პირია გული და მუცელი, რომ რაც ლობიე მიქრა ჩემს სიცოცხლეში, ერთი კაკალი მუცელში არ ამრჩენია. ამ წვალებით მივაწიე რავარცხა სოხომი და მივედი მოყვრისას. ღმერთმა ააშენოს, კარქა ამიხვდა. რავაც იქნა მოვსულიერდი, გამოვსკვინილდი ლოთიანათ და ვიფიქრე: ერთი დევიარ ამ ახომს მეთქინ. გვედი ერთ დიდ ულინცაზედ. თე თავამათ მივბაკუნობ, გინდაც ჩემს ოზურგეთი ვიყო. ამასობაში ვინცხა ერთი ხმელი, მაღალი ძახი შემომეფეთა წინ და გაცილებული რაცხა მი-

თხრა: ვიფიქრე ჩემი ტანისამოსი და იარაღი თუ მოეწონა მეთქინ და შევძახე:

—რაი, რაი ძამიავ მეთქინ!—ზეაგაღლეტ, გურულოო, ზეაგაღლეტო. დედავ რას ვყურობ ამას, გადვირიე კაცი! ვიფიქრე, რავა და მე ზარბაზნის მეთი არაფერი მაკლია და ამ კაძახს ჯოხიცი არ აქ ხელში და რაფერ მიპირობს აღლეტას იარაღისას მეთქინ, დედავ ღმერთო, რაფერ მიცნო ასეთ დაბუნ კაცათ მეთქინ.—ვინცხა ხარ, ძამიავ, დამეთხუე, თვარა აღლეტა რაფერ უნდა განახებ ლოთიანათ მეთქინ.

ზეაგაღლეტ გურულოო! კილომ ქარ მითხრა!!?

—ვერ ამიღლეტ მეთქინ შევსძახე ცივათ, კაძახო გადარეული უნდა იყო ვინცხა ხარ შენ მეთქინ, შენ აბდალო მეთქინ. რავა და რავა წავხტები ყველაყაი ამიღლეტო ერთათ მეთქინ, ყაფაღლას ამიღლეტ ფიშტოს ვიძრობ ლოთიანათ, ფიშტოს ამიღლეტ ყამას გაგიყრი მუცელში ლოთიანათ მეთქინ, აბა მობრძანდი და შინჯე ერთი აღლეტა მეთქინ. რაცხა დეიწყო ფხაკუნდი და კილომ „ზეაგაღლეტ გურულოო“, რომ მითხრა და მაშინ კი მივხთი, რომ აი კაძახი ვინცხაიდან შემოჩენილი უნდა იყოს (რავიცი ძამიავ ტერი ყველას ყავს) და ნამდვილათ ჩემი სირცხვილის ქმოვა უნდა ამ ევროპაში მეთქინ, გავჩერდი შტრინგათ, გვეილგი ფეხი, ვიძრე ფიშტო, მოვმართე ჭვინთი¹⁾ და უნდა გუუბგიალო ლოთიანათ ამ ჩემს დამხტურს, რომ ამასობაში ერთი ნაცნობი მეჯოგე მეგრელი ქარ წამოგვეფეთა. პავლიავ რა დაგმართიაო, მიყვირა,—რაი ძამიავ და მივილოდი ჩემდა, დამხთა აი გადართეული ვინცხა არის და იარაღის აღლეტას მიპირობს ამ შვა ევროპაში მეთქინ. შენ ხომ იცი რა კაძახი ვარ, ნასათიზვარში რომ ბურთი გავარდებოდა, ლელო ცხემლის ხიდს გატანილი მქონდა და ამ წუწქმა არ იცის, რომ იარაღს პავლიას ვერავინ ვერ აღლეტს მეთქინ. ზეაგაღლეტ გურულოო და დავადევი ფიშტო შით გულში ლოთიანათ, რომ მეტეკა ტაგზე ხელში; პავლიავ როის შექანჯალდი შენ, რავა კაცი გამარჯობას გიჩივა და შენ კი გაგიმარჯოს მაგიერათ მოკლას უპირობო. კალამ გადვირიე კაცი, შემცხვა, მარა რაღას ვიზამდო. თურმე ზეაგაღლეტო ქარ მიჩივოდა, არა, თურმე „ზეარაპეტო²⁾“ მიჩივოდა და ავი გამარჯობას ნიშნავს თუ-

1) ჭვინთი, ფიშტოს სახსარი არის.

2) ზეარაპეტ—აფხაზეთათ გამარჯობას ნიშნავს.

რმე ჩეენებურათ. აი ახალ ნაზიარები კაცი კალამ წაფწყდი სულიან ხორციანებ, ძროხის ყიდვა კარა ციმბირში კალამ დევიკარგე თავი ამ სიბერის დროს მოდი ახლა და ენდვე დედაკაცის ქკულას და მიყევი მის რჩევა დარჩებას.

გრიშა გურული.

მოსსენება

ბათუმიდან.

ღმობიერების უარმყოფელო და მბრძანებელო მრისხანევე, შმაგო, ჯოჯოხეთისა სრულო მპყრობელო, ცოდვილთა მეფევე დიდო ეშმაკო! აჰა, ვასრულებ ბრძანებას შენსა, დიდ ყურადღების მოპყრობის ღირსსა და აღვიწერავ იმ საშიშ სენსა, რაიც აქ გზების მუშებსა სჭირსა. რის წყალობითა და მეოხებით მოსდის მათ ხშირად ჩხუბები დიდი: სცემენ ერთმანეთს კეტებ-ჯოხებით, თან იფცქვნიებიან ისე, ვით თითი. თუმც მართალია ასეთი სენი, რასაც ვეხები ამ სტრიქონებში, არსად არ არის თქმულ-მონახსენი მედიცინურსა ლექსიკონებში, მაინც ცუდია, რადგანაც ისა რომელ მუშასაც კი დაიმონებს, ის მუშა მერმე, გარდა კარტისა, სხვას აღარაფერს აღარ იგონებს. და სამწუხაროთ აღვნიშნო უნდა, ამ სენით მუშის ცხრა მეთადი ძლიერ დაეცა და დაძაბუნდა და დაავიწყდა თვისი სვე-ბედი.

დღეს მათსა მიზანს შეადგენს მხოლოდ: როგორც კი ფულსა იგდებენ ხელში უანგარიშოთ და უთავბოლოდ სრულად გაფლანგონ კარტ კამათელში. ყოველ საღამოს მათსა ბინებზე ნახავთ შემდეგსა სანახავებსა: (მუშა არ ნაკლებ ხაზინებზე ერთი მეორეს რომ ატყავებსა) აგერ „ბაქარა“, იქ „ცხრა“ და ან კი „ოთუხბირი“ და კამათელია ცოტა იქითაც „იხსნება ბანკი“ ან კოქს აგორებს ხროვა მთელია. ზოგი, თამაში მეტად „ჩამწვარი“ უკანასკნელსა აგეებს ყურუშსა*), ზოგიც უგულო (პირს ნერწყვ ჩამდგარი) მხოლოდ ქცერითლა იკლავს „ხურუშსა“. ღამის ოთხამდის (ხან მთელი ღამე) მათ არ იციან, „საქმის“ შაბაში (რა ქნან, რადგან დღით არ აქვთ სიამე ნაცვლად „სტკებებიან“ ღამის ჯაფაში. ფული კი ყუმრის კანონის ძალით შეტომბის ხელში გადადის ყველა, სხვები რჩებიან პირ-სავსე ჩალით, ვალში ჩაფლულნი, შიშველ-ტიტველა. მაგრამ, ეშმაკო, ნუ კი იფიქრებ, რომ ამ მუშებსა (ვით ბევრი სხვები) ყველას ერთბაშად გარს შემოიკრებ და ჯოჯოხეთში წინ შეუძღვები. თუ არ გაირჩა თეთრი და შავი უმისოდ არ გვაქვს ჩვენ სრული ნება, რადგან მათშიაც ქრისტეს მოსავი კიდევ მრავალი მოიძებნება. უკანასკნელზე არა გვაქვს ხელი... აქვე ყავს მცველი მას მიწიერი, მათ გარდაც არის აურაცხელი ცოდვით აღსავსე და ბიწიერი. ჩვენ თუ გადავფხვკოთ რიგ-რიგათ ყველას მუშებს-რიადიკ-ტაბელჩიკებსა, ბევრს აუტეხავთ სიმწრისა ხველას და დაუდაღავთ კულის რიკებსა. მუშათ ჩაწერილს, ყველა ტაბელში ჩვენ აღმოვაჩინეთ შულღერს მრავალსა, ყოველ საღამოს კარტ-ზარიო**) ხელში

*) ყურუში—შაური.

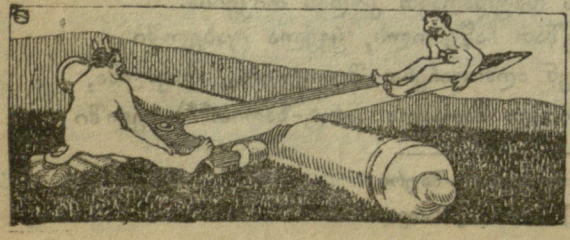
**) ზარი—კამათელი.

მუშათ ბინებზე რიგით მავალსა.
 სამუშაოზე ვერც ერთს ვერ ნახავთ,
 ფულს კი იღებენ ერთი ორადა,
 ტაბელჩიკები, თითქმის ყველგან ჰყავთ
 ამხანაგათ და პროტექტორადა.

ერთხელ თვით ვნახე, ასეთმა „ვაჟმა“
 დაიტრაზანა „კოლეგასთანა“
 —ჰო კაცო, იცი? წუხელ თამაშმა
 გათენებამდის ლამის გასტანა.
 ყველა დავძარცვე თითოეულად,
 (გაკეთებული მქონდა ზარია)
 ოცი თუმანი დავთვალე სრულად
 როს ადგილიდან დავიძარია“.
 მეორემ უთხრა:—„მეც წინა ღამეს
 ახალ მუშებთა შორის ჩავარდი
 და რაკი მივხვდი მათსა სიხამეს
 მყის სხვანაირად ჩავაწყვე კარტი.
 „პალუჩკაც“ თურმე იმ დღესა სწორეთ
 აელო ბედზე ყველას მათშია.
 ხან კარტი, ხანაც ზარი ვავორეთ
 გავსწმინდე ყველა ოთხ საათშია“.
 ერთმაც ორ ღამეს ასი მანეთი
 აიღო ერთ ძველ კარტში ქირადა.
 (მე ერთი ვნახე თუმცა, ამგვარი
 ამბები აქეთ ხდება ხშირად).

აი ესენი ვახლავთ იმ სენის
 ბაქტერიები და ბაცილები,
 ღირსნი მათრახით ზურგების ტყენის
 და კუპრის ტბამდის მისაცილები.
 ჰო და ამიტომ შენგნით მოველი
 მე გამოცდილსა სანიტარებსა,
 რომ ჩვენი კერძი „მუშა“ ყოველი,
 ვინც ასეთ საქმით დროს ატარებსა,
 შევიპყროთ ყველა ისეთ სისწრაფით
 რომ დავავიწყოთ „ოთუზბირია“,
 და შებორკილებს, მორიგ ეტაფით
 ჯოჯოხეთისკენ ვუქნათ პირია.

კვახი.

ს ა ა თ ი.

მარკ ტვენის.

(თარგმარა)

ჩემი მშვენიერი, ახალი, საათი მთელი ორი
 წლის განმავლობაში გასაოცარის სისწორით მუშა-
 ობდა. არც წინ წასულა, არც უკან ჩამორჩენილა,
 არც შეკეთება დასჭირებია. მე უკვე შეუცდომ-
 ლათ ვსთვლიდი იმის მოსაზრებას დროთა მსვლე-
 ლობის შესახებ, ხოლო მის აგებულობასა და ცხო-
 ველმყოფელობას შეურყვევლად. საუბედუროთ,
 ერთ საღამოს, მისი მომართვა გადამაფიწყდა. საათი
 დადგა. მე ძლიერ დამაღონა ამ გარემოებამ, მით
 უმეტეს, რომ იმისი დადგომა რაიმე უბედურობის
 წინამორბედ პოვლენათ ჩავთვალე. ძლივ-ძლივობით
 შემოვიფანტე შავი ფიქრები. მოვმართე საათი,
 დავაყენე ისრები ალაღბედზე და გამოვრეკე თა-
 ვიდან ცრუ აზრები, მძიმე წინათგონობანი.

მეორე დღით შევიარე ჩვენს ქალაქში საუ-
 კეთესო მოხელესთან, რომ შემემოწმებია ჩემი საა-
 თი. მე თითონ მინდოდა გადამეწია ისრები საჭირო
 ალაგას, მაგრამ შესაათემ ხელიდან გამომართვა,
 დახედა და ბეჯითი კილოთი მითხრა:

— ოთხი წუთით ჩამორჩენილა, საჭიროა რე-
 გულიატორი გადავსწიოთ.

ვსცადე წინააღმდეგობის გაწევა. მინდოდა გა-
 მეგებინებია, რომ საათი ჩინებულათ მუშაობს. ამა-
 ოდ! ეს გოგრა, კაცის სახისა, ერთსა და იმავეს გაი-
 ძახოდა:—საათი ოთხი წუთით უკან რჩება, საჭი-
 როა რეგულიატორის გადაქანება. მე ვსთხოვდი,
 ვევედრებოდი არ ექნა ეს, ტანჯული სახით დავ-
 ტრიალებდი გარშემო, მაგრამ ყოველივე ამაოდ!
 გულცივი სიდინჯით მოიმოქმედა მან თავისი საზიზ-
 ღარი საქმე.

ჩემმა საათმა ფეხი აიდგა! რაც დღე მიდიოდა
 სულ წინ და წინ გარბოდა. პირველი კვირის გან-
 მავლობაში ნამდვილი ანთება გაუჩნდა. მაჯის ცემა
 ჩრდილშიაც 150-მდე აღიოდა. ორი თვეც არ გა-
 სულიყო, რომ მან უკან მოიტოვა ყველა ქალაქის
 საათები და თვით კალენდარსაც ოცდაათ ნახევარი
 დღით გაუსწრო.

მცენარეები ჯერ კიდევ ოქტომბრის ფოთლებ-
 ში იყვნენ გახვეულნი და ჩემი საათი კი დეკემბრის

თოვლში მიჰქროლავდა, ვადა ბინის ქირისა, სესხის გასტუმრებისა და სხვა ვალდებულობათა ისეთი განსაცვიფრებელის სიჩქარით მოდიოდა, რომ ველარც კი ვასწრებდი თავის გართმევას. იძულებული გავხდი მეორე მესაათესთვის მიმემართა. იმან მკითხა:—გქონდა თუ არა როდისმე შესაკეთებლათ ვისმესთანო და როცა გაიგო, რომ ჯერ არავისი ხელი არ მიჰკარებია მას შესაკეთებლათ, რაღაც საექვო ღიმილმა გადაურბინა სახეზე. მან მოუთმენლად გააღო საათი, ჩაჰყო შიგ რაღაცა, ჩაიდგა თვალში პატარა ქიქა, და შეუდგა ბორბლების ერთგულ სინჯვას.

—საჭიროა ამათი განწმენდა და ზეთის მიცემა,—წარმოსთქვა მან.—ამასთანავე აუცილებელია რეგულატორის გადმოქანება. შემოიარეთ ერთი კვირის შემდეგ.

როდესაც მესაათემ გასწმინდა, მისცა ზეთი და გადმოსწია რეგულატორი, ჩემი საათი ისე ზანტად ამუშავდა, რომ მისი „ტიკ-ტიკი“ უფრო გლოვის ზარს მოგავიწყებდა. მე ყოველთვის ვიგვიანებდი მატარებელზე, სამსახურში და სახლშიაც მხოლოდ სადილის ბოლოს ვუსწრებდი. სამ დღეს ჩემი საათი ოთხ დღეთ აჭიანურებდა. ჯერ დავიწყე ცხოვრება გუშინდელი დღით, შემდეგ გუშინ წინდელით, ბოლოს მთელი კვირით ჩამორჩი. რაც დრო მოდიოდა მე უფრო და უფრო შორეულ წარსულს ვუახლოვდებოდი.

მივმართე ისევ ახალ მესაათეს. ამან ჩემს თვალწინ დაშალა მთელი საათი და განაცხადა:—როგორც ხედავთ ლერძი „გაბერილა“, მაგრამ სამდღეში გამოვასწორებ, როგორც საჭიროაო.

ამ შეკეთების შემდეგ საათმა საშუალოდ გვარიანი მუშაობა დაიწყო. ნახევარი დღის განმავლობაში ქუჩა მოგლეჯილი მირბოდა აუწერელი ხრილით, ზუზუნით, კრიკინითა და ქაქანით. ამ ხმაურობისგან სულ თავბრუ მესხმოდა. მე დარწმუნებული ვარ, რომ მთელს სახელმწიფოში, არა თუ ჩვენს ქალაქში იმას ვერ დაეწყოდა ვერცერთი საათი. სამაგიეროთ ნაშუადღევს ის თან და თან ანელებდა ნაბიჯს, და ფეხებს ისე მიათრევდა, რომ უსწორდებოდა ყველა ჩამორჩენილ საათებს. ამგვარათ მხოლოდ ერთი წუთით დღე და ღამის განმავლობაში დადგებოდა ისეთი მომენტი, როცა ისარი ჩემი საათისა აჩვენებდა ნამდვილ დროს, ამ წესრიგს საათი ერთგულად ასრულებდა და არასოდეს არ დაუმსახურებია ამ მხრივ საყვედური.

მაგრამ საათს მეტ მოთხოვნილებას უყენებენ, ვიდრე დროთა საშუალო სისწორეს. ამიტომ მე ისევ მესაათეს მივმართე. მოხელის გამოცდილმა თვალმა მაშინვე შენიშნა ნაკლი და მითხრა:—თქვენს საათს გასტეხია პატარა ნემსი. მე მყისვე სიხარული გამოვსთქვი იმის გამო, რომ მხოლოდ პატარა ნემსი გასტეხია და არა უფრო დიდი რამე.

სიმართლე მოგახსენოთ, არავითარი წარმოდგენა არა მქონია იმ ნემსის შესახებ, მაგრამ არ მინდოდა უცნობი პირის წინაშე უვცი გამოვსულიყავ. ნემსი გაასწორეს, მაგრამ ამან ბევრი ვერაფერი უშველა. ჩემს საათს ახლა ახალი და თანაც ახირებული ზნე დასჩემდა: მუშაობდა რამოდენიმე ხანს, ხოლო შემდეგ დადგებოდა და კვლავ მუშაობას იწყებდა. ეს თავის თავთ გარეშე ძალის დაუხმარებლად ხდებოდა. მუშაობის განახლებისას ის, როგორც თოფი უკან „დაჰკრავდა“ ხოლმე. მე ჩემს ეილეთს ბამბა დავუდე, მაგრამ დიდხანს ვეღარ ავიტანე და ისევ მესაათეს მივმართე. ამანაც დაშალა საათი რამოდენიმე ნაწილათ, გასინჯა თითოეული მათგანი გამადიდებელი შუშით და განაცხადა: ამას კავშირი აქვს მოშლილიო. გაასწორა კავშირი და საათი ააწყო. მუშაობა სასურველი დარჩა, მაგრამ ყოველ საათში ორივე ისარი ეხლართებოდა ერთმანეთს მაკრატელსავეთ და მიდიოდნენ ერთად, განუშორებლათ.

ვერავითარი ბრძენი ვერ გაიგებდა ამგვარ საათზე თუ რა დრო იყო. მე ისევ მოხელეს მივმართე იმან განაცხადა:—შუშა გამრუდებულია, პრუჟინა გალუნულა და საჭიროა აგრეთვე ზოგიერთა ნაწილების განახლებაო.

ამ ნაკლულევანებათა შესწორების შემდეგ ჩემი საათი ნამდვილ საათს დაემსგავსა. დაიწყო გვარიანი სწორი მუშაობა, მაგრამ ხან გამოშვებით, დაახლოებით რვა საათის წესიერი მუშაობის შემდეგ, მთელი მექანიზმი საათისა რაღაც განსაკუთრებულ მოძრაობაში მოდიოდა. ისმოდა განუწყვეტელი ზუზუნი და ისრები ისეთი თავგანწირვით დაჰქროდნენ, რომ დაკვირვებული თვალიც ვერ გაარჩევდა მათ. ციფერბლატზე ობობას ქსელი გვეგონებოდათ გაბძული. ხუთი ექვსი წუთის განმავლობაში საათი მთელ დღე და ღამეს გამოიყვანდა. ხოლო შემდეგ გაისმოდა ტაკანი და მუშაობა შესწყდებოდა.

მძიმე ფიქრებით დატვირთული ხელ ახლა გავემგზავრე სპეციალისტთან და კვლავ მაყურებელი

გავხდი ჩემი საათის დანაწილებისა: ახლა უკვე გადაწყვეტილი მქონდა სასტიკი შეკითხვები მიმეცა მოხელისათვის, რადგან საქმეთა მსვლელობამ დამაფიქრებელი ხასიათი მიიღო. მე ვიყიდე ჩემი საათი 200 დოლარათ, ხოლო ეს შეკეთ-შემოკეთება უკვე ორი-სამი ათასი დოლარი დამიჯდა. ამასთანავე, რაც მეტს ვაცქერდებოდი მესაათის სახეს, მით უფრო მეცნებოდა იგი. არც მოვსტყუვდი. მომაგონდა რომ ერთ დროს იგი გემზე შემანქანის თანაშემწედ მსახურებდა და ხელობაც გვარიან ცუდათ იცოდა.

იმან დაკვირვებით გადასინჯა ყოველივე ნაწილი, სწორეთ ისე, როგორც შევბოდენ სხვები და ისეთივე გადაჭრით წარმოსთქვა თავისი განაჩენი.

იმან სთქვა:
— საათს ზედმეტი ორთქლი ეძლევა, საქიროა გადავაქანოთ რეგულიატორი.

მე იქვე გაუჭეჭე მას თავი და ფუბრძანე ჩემს ხარჯზე დაემარხათ.

ბიძა ჩემი ვილიამი (სასუფეველი ზესთა დაუმკვიდროს უფალმა!) ხშირათ იტყოდა ხოლმე:— კარგი ცხენი იმდრომდეა კარგი, ვიდრე არ გაგიტაცებს ხოლო კარგი საათი კი ვიდრე მესაათის ხელში არ ჩავარდება. ის ხშირათ იტყებდა თავს იმაზე ფიქრით, თუ სად მიდის ამდენი უვარგისი მექვამე, ზეინკალი მეჩქამე, მქედელი და მემანქანეო, მაგრამ საკითხი მაინც ვერ გამოერკვია.

ფ მ ს ტ ა

„ეშმაკის მათრახის“ რედაქცია ამით აცხადებს, რომ უსახელო ავტორებისა და უცნობ პირთა წერილები ჟურნალში არ დაიბეჭდება.

შემთხვევითი კორესპონდენტის ვინაობას და წერილში აღნიშნულ ამბის სისწორეს უნდა ამოწმებდეს ვინმე რედაქციისათვის სანდო პირი.

სარედაქციო წერილი უნდა დაიწეროს ქალღმერთის ცალ გვერდზე და ყოველ აღნუსხულ ამბავს თან ახლდეს საქირო ახსნა-განმარტება.

რომ სარედაქციო წერილი რედაქციაში მოსვლამდე არ გახსნან, საქიროა კონვერტზე ადრესის შემდეგ დაეწეროს: „ეშმაკის მათრახისათვის“.

უმარკო წერილებს რედაქცია არ იხსნის და დაწუნებულ მასალებს არ ინახავს.

ალ. დ—ძეს. საუცხოვო რამეა თქვენი ლექსი „ერის აღდგენა“ რომელსაც სავსებით ვათავსებთ მაღლიერი სამშობლოს საყურადღებოთ.

ერის აღდგენა.

რაც ძალა და ღონე მქონდა
მოვიკრიფე ვასაფრენათ
ქართულ ენის აღსადგენათ
და იმათი გასალხენათ
მოწყტა ვარდი, ქორფა ვარდი
ჩემი გულის დასაბჯენათ
ხალხის გულის ასათრთოლათ
და იმათი დასაჯერათ
არც ხმა მალლა დასამღერათ
არც ხმა დაბლა გასამხელათ
არც პირ წაღმარათ
არც უკუღმარათ
არც პირნათლად მათ სათქმელად
მხოლოდ იმათი საქებლათ
და იმ ერის სადიდებლათ.

სრული დარწმუნებული ვართ, რომ ამ ლექსს ჩვენი განმარტებით ახალს ველარაფერს შევსძენთ. რჩევა ჩვენი ასეთია:

— სწორეთ რაც შეგიძლიათ მეტი.

კაცხი.—აღენს. საქიროა „გამოცანას“ თან ახლდეს საკმაო განმარტება. არ დაიბეჭდება.

ჭავჭავი ბზიკს. „დაჩქარებით გაცნობებთ ჟურნალის ფოსტის საშუალებით“, რომ ამ რამოდენიმე დღის წინეთ თქვენგან არავითარი კორესპონდენტები არ მიგვიღია. ფოსტა გვემტერება!

ძმარ-მეფიას. მიჭირს გავიცხადოთ, რომ თქვენს ნაწარმოებებს ტრალიკული ბედი ეწია. ჩვენი რედაქტორი ძილ გატეხილი იყო როცა კითხვა დაიწყო და, ჰოი საკვირველებავ, ჯერ ორიოდ სტრიქონი არ ჩაეკითხა რომ ოთახში საოცარი სიმფონიური ხვრინვა გაისმა. ფოცხვერაშვილი არ იყო ახლოს, თორემ დარწმუნებული ვარ თქვენი წერილი სახელს გაიკვამდა, როგორც გამომწვევი მიზეზი. იმედია გვაპატიებთ, თუ ეს საიღუმლო საშვალემა ქართველ ხალხს დაუუმალეთ. გარწმუნებთ ანგარებით არ მოგვსვლია. გვაშოქმედებდა ის აზრი, რომ ქართველი ხალხი ისედაც „მძინარა“ ხალხად არის ცნობილი.

ჟულიკს.

„გახაფხულის დროი დადგა
ცაში ელაეს
სკდება შეხი...
სალექსავათ ამოძრავდა
ჩემი ენა,
ხელი, ფეხი...“

დაუყოვნებლივ გვაცნობეთ: ეს ლექსი ენით
დასწერეთ, ხელით, თუ ფეხით. სანაძღვეო დავდე-
ვიო.

„კრიჟანგს“.

„მიკვირს, ჩემი ცოლი კაბას
რათ იკერავს განიერებს?
ნუ თუ ფიქრობს იგი კაბა,
იმას გაამშვენიერებს?“

ასეა, ბ-ნო კრიჟანგო, როცა თქვენ თქვენი
ცოლის განიერი კაბის შესახებ ლექსს გვოგზავნი-
დით, ალბათ დარწმუნებული იყავით, რომ ჩვენს
ჟურნალს „გაამშვენიერებდა“.

ამით ვაცხადებ, რომ სავსებით ჩემზე დამოკი-
დებულ*) მიზეზების გამო ჟურნალ „ემშაკის მათრა-
ხის„ ხელმძღვანელობას თავს ვანებებ.

თაგუნა.

*) თუ დამოკიდებულ მიზეზათ ჩაითვლება ნაკისრი მო-
ვალეობის სისტემატიური შეუსრულებლობა.

ემშაკი.

გამოვიდა „ქ“-ის ახალი ბროშურა
კონსერვატიზმი, ლიბერა-
ლიზმი და სოციალიზმი.

კანტორა „განათლებლის“ შიკრ გამოცემული.

ფასი 25 კაპ.

აგენტებს დაეთმობათ 20 კ. საწყობი ოლღას
ქუჩა № 6.

იყიდება გასული წლების ჟურნალები:

1) „ემშაკის მათრახი“ 1908 წ. 34 ნომერი 3 მ. 50 კ.

2) „ემშ. მათრახი“ - 1909 წლ. 34 ნომერი - 3 მ. 50 კ.

ორივე წიგნი ერთად მშვენიერი ყლით ეღირება—9 მან.

3) „მათრახი“ 1910 წლის 33 ნომერი—3 მ. 50 კ.

4) „ალმანახები“ 1909 წლის 10 ნომერი—50 კ.

პროვინციაში მსურველთ გაეგზავნება ჩვენის ხარჯით ვინც წინ და წინ გამოგზავნის ფულს ან ფასდადებით გაიწერს.

ადრესი: Тифлисъ, Типографія Шрома, Теофилу Болквадзе.

ჟურნალ-გაზეთების კანტორა

„განათლებლა“

ჯერ-ჯერობით აგენტებს გაეგზავნება შემდეგი გაზეთები: „თანამედროვე აზრი“, „ემშაკის მათრახი“, „თეატრი და ცხოვრება“, ქუთათური „ახალი კვალი“, „კავკასკოე სლოვო“, „თბილისის ლისტოკი“, „ორიზონი“, „ემშაკი“ და „ხათაბალა“.

აგენტები ვალდებულია მთელი თვით დაკვეთილი გაზეთების ფასი წინდა-წინ გადაიხადონ. წინააღმდეგ შეუთხვევაში გაზეთები არ გაეგზავნებათ.

ფული და წერილები უნდა გამოიგზავნოს შემდეგი ადრესით: Тифлисъ, почт.ящ. № 96, Сильвестру Р. Таварткиладзе.

კანტორის ადრესი: ოლგინსკაია, № 6.

პროვინციის ცხოვრება (სამტრედია)

თავმჯდომარის საეარძლიდან
გიორგის ჰყვეს ოკინკალი...
გაღმოვარდნილს თავს დასტირის
მეულლე და უცხო ქალი.

ბესარიონ გარბის იქით,
სად ხელ გაწვდით სდგას ბუკია,
(როგორც ხედავთ, სანახევროთ
მათი რწმენის ჭაბუკია!)

გარბიან, რომ ინახულონ
ვაჟი ტიტო გიორგის ძმა,
იქნებ შვება მოუბოვოს
„მეგობარში“ ნიჭმა მისმა.